

2. Захаренко О.А. Виступ на пленумі ЦК КПРС, м. Москва, Росія. – 1984 / Приватний архів родини Захаренків. – п. 18

3. 210 шкільних лінійок. Загальношкільні лінійки, проведені в сільській школі протягом 1998–2000 років: Метод. посіб. / О.А. Захаренко, С.О. Захаренко. – Сахнівка: б.в., 2002. – 295 с.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Захаренко С.О.

Кукотін О. А.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ТЕХНОЛОГІЇ ЕФЕКТИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Актуальність даної теми пояснюється невпинним розвитком технологій: багато галузей промисловості модернізуються, різноманітні виробничі процеси автоматизуються, внаслідок чого відбувається скорочення робочих місць на підприємствах. Швидке отримання навичок та знань для перекваліфікації або підвищення рівня уже наявної спеціальності – необхідна можливість для сучасної людини. Для закладів вищої освіти орієнтація на швидке отримання кваліфікаційних компетенцій – це в першу чергу відхід від застарілих підходів до навчання і, як наслідок, можливість збільшити кількість абітурієнтів, що бажають вступити до закладу.

Мета даної доповіді полягає в створенні комплексу заходів, орієнтованого на підвищення якості вищої освіти за рахунок збільшення темпів та якості надавання знань та навичок. Досягнення таких результатів планується за допомогою мнемоніки, так званого мистецтва запам'ятовування.

Предмет аналізу – це якість освіти, що надається в закладах вищої освіти України, і можливість її підвищення за рахунок інтеграції мнемотехніки. Припускаючи, що якість освіти – це кількість знань та навичок, якими може на якісному (без помилок) рівні оперувати студент в конкретний момент у часі, можна виокремити основну **проблему** – створення універсального підходу до навчання студентів, при якому останні будуть добре запам'ятовувати знання і опановувати навички з подальшою можливістю застосування останніх у житті.

Коли мова йде про універсальний підхід, відбувається до певної міри нехтування індивідуальними характеристиками студента, як-от тип мислення (склад розуму) чи бажання студента вчитись. На меті стає розробка такого методу, при застосуванні якого студент, незалежно від власних особливостей (виключення з яких становлять розлади у здоров'ї студента, які перешкоджають безпосередньому отриманню знань), все одно отримає знання у кількості, достатній для формування мінімальної компетенції у даній області знань.

На мою думку, допоміжним засобом у даній ситуації є застосування мнемотехніки – набору прийомів роботи з інформацією, який дозволяє швидше, на більш довгий термін і з розумінням запам'ятовувати інформацію. В [1] описані основні аспекти роботи нашої пам'яті і деякі мнемотехнічні засоби роботи з інформацією. Згідно результатів дослідження автора та численних джерел, на які він посилався, процес запам'ятовування інформації є результатом утворення нейронних зв'язків у мозку людини [1,3], а згадування – це активація останніх.

В якості **методу** досягнення мети виступає навчальна програма з тої чи іншої дисципліни, скомпонована певним чином. Зміна вмісту та представлення матеріалів програми – це **захід**, дія, яка необхідна для формування комплексу, визначеного у меті доповіді. Відповідно до того, що мнемоніка працює саме з інформацією, першочерговими змінами у навчальній програмі будуть трансформації навчальних матеріалів (теорем, аксіом, правил, законів, формул та ін.) у інформацію. Ця інформація має бути підпорядкована певним правилам, які самі по собі зроблять її запам'ятовування легшим і приємнішим:

1. Інформація має бути самостійною настільки, наскільки це можливо – тобто для її розуміння не потрібно мати іншу інформацію. Це особливо актуально для дисциплін із лінійною послідовністю знань (наприклад, у математиці без розуміння означення похідної неможливо повністю осягнути зміст первісної), де якщо студент пропустив деяку частину матеріалу, то без неї подальше вивчення дисципліни стає лише важчим.

2. Інформація має містити візуальні матеріали: ілюстрації, схеми та малюнки значно легше запам'ятати, ніж параграф теорії з підручника.

3. Практичні навички також мають бути представлені у вигляді інформації, а саме як алгоритми – послідовності елементарних (зрозумілих без контексту) дій, виконання яких призводить до реалізації навички. Розбиваючи задачу на під-задачі, її стає морально легше виконати. А пропрацювавши даний алгоритм певну (10-20) кількість разів, стає зрозуміла сутність його роботи.

4. Інформація має бути обґрунтованою, сповненою сенсу. Тобто студент має попередньо знати призначення тих чи інших навичок чи знань. Наприклад, закони гідрогазодинаміки існують не просто для того, щоб визначати властивості рідин та газів у різних середовищах, а за їх допомогою можна проектувати різні речі та системи: починаючи від акваріума і закінчуючи гребними гвинтами великих суден та греблями і гідроелектростанціями. Це, на мою думку, має бути описано окремо від основного теоретичного матеріалу.

Слідування даним правилам під час формування навчальних матеріалів дозволить використання мнемотехнічних засобів роботи з інформацією. Але саме використання цих засобів – це вже повністю вибір студента. Змусити людину, яка все свідоме життя «зазубрювала» інформацію, робити це інакше – нездійсненна задача. Хіба що в дисциплінах на кшталт математики, де можна створити багато однотипних прикладів для виконання, можна «змусити» студентів рухатись згідно системи, а от, наприклад, у фізиці такий прийом не спрацює, бо якщо дати студенту 20+ задач по фізиці, то він виконає максимум половину з них, і ті в ніч перед семінарським заняттям. Для ліпшого і швидшого запам'ятовування інформації нижче буде приведено декілька мнемотехнічних методів, їх можна подавати студентам в якості «ненав'язливої рекомендації». Але в ідеалі це міг би бути невеликий набір лекцій для студентів 1-го курсу.

- **Метод візуальних асоціацій.** Це своєрідний наріжний камінь більшості методів мнемоніки. Практично вся його сутність полягає у задіянні одночасно обох півкуль головного мозку: лівої, що відповідає за логіку та мову, та правої, яка активна при задіянні уяви та візуалізації. Візуально уявивши, припустимо, діод, Ви в умі, а краще вголос, проговорюєте слово «діод» щонайменше 3 рази. За допомогою таких нехитрих дій можна помістити яку-небудь інформацію до своєї довгострокової пам'яті. Чим більший, детальніший та яскравіший предмет ви уявили, тим ліпше він запам'ятається.

- **Палац пам'яті (також метод Цицерона)** – метод, що також використовує візуалізації, з метою пришвидшення процесу згадування з допомогою просторової пам'яті. Техніка досить проста, але потребує практики: ви повинні чітко уявити знайоме вам приміщення (наприклад, ваша кімната) і «покласти» в це приміщення предмет, який вам потрібно запам'ятати. «Повернувшись» до цього приміщення трохи згодом, Ви напевне «побачите» і згадаєте той предмет.

- **Метод інтервальних повторень.** Використовується для закріплення інформації в довгостроковій пам'яті та насправді довготривалого запам'ятовування інформації (на роки і більше). Несвідомо багато хто з нас використовував даний метод, поєднуючи його з «зазубрюванням» під час вивчення віршів на пам'ять. Саме завдяки цьому багато хто з нас досі пам'ятає (хай і не ідеально) рядки з віршів Тараса Шевченка, Лесі Українки та інших класиків. Метод полягає в повторенні уже збереженої інформації з інтервалами, які поступово збільшуються.

В ході проведеного дослідження на базі власного досвіду та знань, отриманих з використаного джерела, був розроблений комплекс заходів, який включає в себе зміну вмісту та представлення навчальних матеріалів, створення довідкових матеріалів про навчальні дисципліни. Головним мінусом у технологіях ефективного вивчення інформація є те, що їх мають використовувати самі студенти, що певним чином знижує продуктивність всього комплексу. Але зміна навчальних матеріалів дасть видимі результати.

Список використаних джерел

1. Челпанов Г. І. О памяти и мнемонике [Електронний ресурс] / Георгій Іванович Челпанов. – 1903. – Режим доступу до ресурсу: http://elib.gnpbu.ru/text/chelpanov_o-pamyati-i-mnemonike_1903

Науковий керівник: к. т. н. Дідук В. А.

Лелека В. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

МІСЦЕ КОУЧИНГУ В ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ

Перш за все коучинг – це сучасна технологія, яку створили для розвитку потенціалу людей і команд, задля досягнення заздалегідь узгоджених цілей та докорінної зміни моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості.

Під час коучингу відбувається розкриття потенціалу людини, розвиток її професійних та особистих якостей завдяки чому розвиваються нові здібності й навички, які підвищують ефективність роботи та покращують якість життя людини в цілому. Коучинг може бути використано як універсальну технологію, яка дозволяє ефективно працювати на суб'єкт-суб'єктному рівні, тобто вміти керувати собою, своїм станом, своїми ресурсами, допомагати іншим у розвитку особистісного потенціалу, у підвищенні особистої ефективності, розвивати навички комунікації, будувати конструктивні відносини з колегами, які максимально підвищують ефективність вирішення актуальних життєвих завдань тощо [1].

Коуч надихає та спрямовує клієнта на досягнення результату, слухатиме, уточнюватиме та підтримуватиме його. Ефективний коучинг залежить не лише від майстерності фахівця, а й від рівня професійної та особистісної зрілості клієнта. У зв'язку з цим у коучингу вкрай важливо дотримуватися принципу усвідомленості дій, а також відповідальності за результат.

Сер Дж. Вітмор називає такі переваги застосування коучингу в особистісній і професійній діяльності:

- поліпшення продуктивності діяльності: це пріоритетна позиція;
- швидке навчання без відриву від професійної діяльності, причому цей процес надає почуття радості та задоволення;
- поліпшення взаємовідносин у колективі;
- покращення якості життя: поліпшення взаємин і пов'язаний з цим успіх змінюють на краще всю атмосферу на роботі;
- ефективне використання внутрішніх ресурсів людей;
- зростає особиста ефективність клієнта та швидкість його просування до мети;
- висока еластичність і адаптивність до змін [3].

Метою застосування педагогічного коучингу є підвищення якості освітніх послуг і забезпечення конкурентоспроможності педагогічних працівників відповідно до європейських стандартів і найкращих вітчизняних традицій.

Педагогічний коучинг широко розповсюджений в системі післядипломної освіти, тому є сенс детальніше зупинитися на цьому структурному підрозділі освітньої галузі. Назвемо його ключові етапи:

- 1 етап – установа партнерських взаємовідносин між коучем і педагогічним працівником (педагогічним колективом, командою);
- 2 етап – спільне визначення професійних завдань для досягнення конкретної мети;
- 3 етап – дослідження поточної проблеми (ситуації);
- 4 етап – визначення внутрішніх і зовнішніх акмеологічних факторів на шляху до запланованого результату;
- 5 етап – формування й аналіз потенційних можливостей для подолання професійних труднощів, перешкод у розв'язанні проблеми;